

Iso on mies, mutta niin on fillarikin. Mittojen mukaan tehty.

PITKÄ PYÖRÄTUOLISSA

Vihdoinko yhdenvertaisena keskipituisten kanssa?

Esteetön liikkuminen. Asia on jatkuvasti esillä ja hyvä niin. Turussa on jopa palkattu erityinen esteettömyysasiamies, joka ammatiltaan on ympäristö- ja kaavoitusvirastossa työskentelevä rakennusarkkitehti. Esteettömyydestä ympäristöstä puhuttaessa (ja suunniteltaessa?) huomio yleensä suunnataan alhaalle, puhutaan maassa olevista esteistä. Pitkien ihmisten kyseessä ollen esteitä on myös ylhäällä. Se monesti unohtuu keskipituisten kanssa ihailemiselta sekä asioista päättäviltä. Yhteiskunnassa ei pidetä huolta siitä, että tilat olisivat myös ylöspäin esteettömiä. Haastateltavana on nyt yli kaksimetrinen mies, - jonka "tunnette" ennestään - Pekka Pelkonen.

Onko mieleesi jäänyt erityisesti jokin tapaus, missä pääsi oli pahemmin vaarassa?

Tapiolassa kuljin kerran talon katoksen alta ja olin lyödä pääni katossa roikkuvaan oven rautaiseen stoppinuppiin. Katos oli vain noin 210cm korkea ja nuppi, joka yleensä on maassa, olikin katossa. Se oli musta, ei mitään väriä tai varoitusta ollut nupin olemassaolosta.

Olit nuori ja nopea, harjaantunut kumartelemaan yläpuolisille esteille, kuten pitkät yleensäkin. Ja onneksi et ollut näkövammainen pitkä. Miten käynee, kun pitkiä alkaa enenevästi olla vanhassa ikäluokassa eivätkä väistoreaktiot ole enää riittävän nopeita. "Yläesteellisyys" pitäisi saada poistetuksi lailla. Nykyään käytät pyörätuolia, olet alempana. Oletko vihdoinkin yhdenvertainen keskipituisten kuljijoiden kanssa, kun yläesteet ovat sinulta poistuneet? Eli että Sinulla ja muilla pt:laisilla on samat esteet: liian kapeita luiskia, luiskattomuutta, suojatien molemmissa päissä korkeat rotvallin reunat, nupukivetyksiä, pysäkit eivät ole esteettömiä, joten niiltä ei pääse edes matalalattiavaunuun jne.

En ole pyörätuolissakaan yhdenvertainen liikkuja. Pt:ni on kooltaan isompi, leveämpi, ja silloin kapeikkoja on enemmän. Ovet ovat standardimitoitettuja, siksi rystyseni ovat usein verillä. Myös kauppojen kassojen välit ovat kapeat. Saattaa olla yksi lastenvaunuvälillä varustettu läpimeno, mutta siinäkin on aina "tavallisia" jonottajia ja pisimmät jonot. Eli kiikkiin jään tai hälärit soimaan, jos väkisin tunkean läpi kolhien tolppia.

Kokoni ja pyörätuolini ovat esteenä monessa paikassa liikkumiselle, esimerkiksi Linnanmäellä. Siellä oli kesällä kivaa katella, kun toiset hurvittelivat laitteissa. Kahteen vehkeeseen pääsin! Maailmanpyörään! Siellä jopa kiilattiin luvalla, kun jouduimme kiertämään takakautta kyytiin. Ja maisemajunaan! Siihen jouduin nostamaan itse pyörätuolin kaiteen yli, kun se ei mahtunutkaan portista sisäänmenolaiturille. Jouduin istumaan kaiteella hajareisin, iso pyörätuolini käsissäni...auts! Huvipuiston alueella oli jyrkkiä mäkiä ja paljon portaita.

Mutta ei se sen helpompaa ollut Särkänniemessäkään. Ylämäkiin kysytään voimia ja alamäkiin parkkiintuneita käsiä - pyöräilyhanskat haussa - ja esteetöntä kulkutilaa.

Taksilla liikkeessa on aina etukäteen selvítettävä, mahtuuko iso mies ja pyörätuoli kyytiin, koska invataksia ei niin vain ole saatavilla.. Ne pitää tilata tunteja aikaisemmin, jos haluaa liikkuu. On jouduttu taksiin, jossa pt:n kokoaminen oli työlästä, jouduin istumaan pää katossa, takapenkille en mahtunut, koska koipi oli operoitu ja olin matkalla kotiin sairaalasta. Kerran taksikuski onnistui rikkomaan pyörätuolin, kun survoi sen väkisin autoon...hyvää palvelua keräkseen.

Olisikohan ambulanssikytti ollut parempi. Olen kyllä kuullut, että kun pitkä potilas on ambulanssissa, niin voi olla, että takaovet eivät mahdukaan kiinni. Mah-taa olla kylmää kyytiä...talvella varsinkin. Onko Sinulle semmoista kyytiä sattunut?

Ambulanssikytyllä menin v. 1994. Onneksi ei sillä kertaa ollut koipi paketissa, niin että sain jalkani pidettyä koukussa. Muuten varmaan olisi ollut kylmä kyyti tiedossa.

Entä omalla autolla liikkuminen?

Autolla liikkeessani on suuret ongelmat. Tavalliset parkkivälit ovat niin kapeat, ettei aina pääse autosta ulos, saatikka mahdu kokoamaan pyörätuolia auton takana olematta ajoväylällä. Invapaikkoja on olemassa, mutta ne on varattu ns. "nuppivikaisille" jotka juoksevat ketterästi kauppaan, kunhan vaan pääsevät lähimmäksi ovea.

Ovatpa ihmiset ajattelemattomia ja itsekkäitä. Ne ikävät kokemukset ovat yhteisiä pt:laisille pituudesta riippumatta, niinhän?

Niinpä, ihmisissä on tyypejä ja ajattelemattomia tyypejä... Olin kalajonossa. Kun vuoroni tiskillä tuli, niin takanaani työntyä mies, joka työnsi minut pyörätuoleineni sivuun ja sanoi, että voit odottaa tuossa sivussa. Niin jonopaikkani meni, harmitti tosi pahasti. Seuraavana päivänä sama mies yritti työntää minut edestään syrjään kassajonosta. Silloin ärhähdin, että näpit irti, olen tässä kassajonossa. Ja ihmisten hissikäyttäytyminen varsinkin kauppakeskuksissa on aivan uskomatonta. Olin hississä ja jouduin tulemaan puolimatka ulos väistääkseni, kun takaa tuli ulospyrkijä... kuinka ollakaan, takaisin hissiin yrittäessäni ohitseni puskiivat kiireisimmät ihmiset ja jäin ulkopuolelle ihmettelemään.

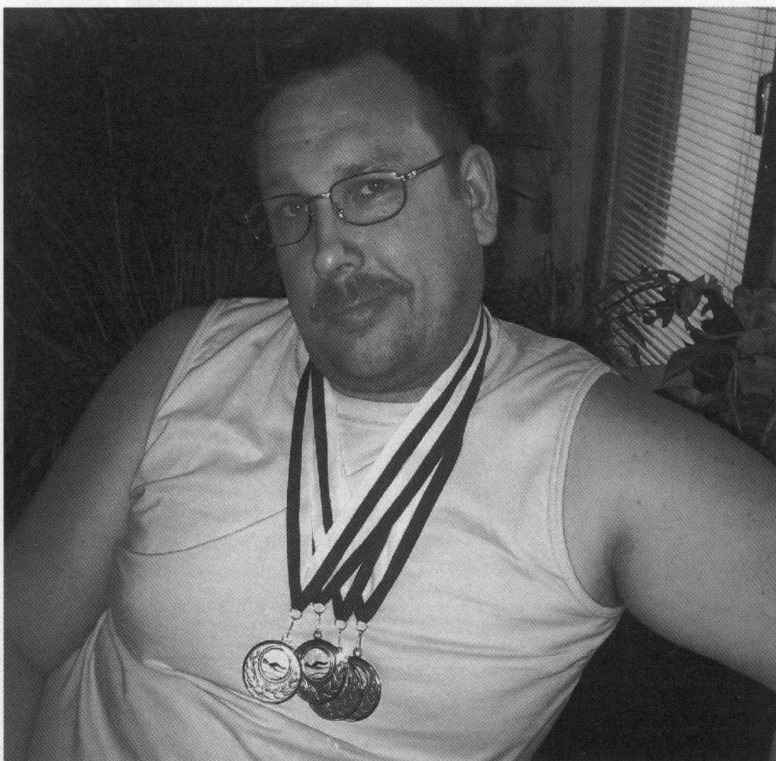
Savoy-teatteriin mennessäni jouduin odottelemaan ulkona, koska portaissa oli kaksi askelmaa matalimmassakin kohdassa. Joku vahtimestari huomasi tilanteen ja paikalle kannettiin luiskat. Näytökseen oli tulossa muitakin pyörätuolilla kulkevia, joten luiskat olisi pitänyt olla paikoillaan jo ennen yleisön saapumista. Siellä herätettiin vasta, kun Pt-väki oli oven takana. Sisällä pyörätuolilaiset joutuivat odottamaan sivulla, kunnes muu yleisö oli asettunut paikoilleen. Kylähän se vähän eriarvoiselta tuntui.. Tällaisia juttuja on vaikka kuinka, ja ikävä kyllä, niissä on aina negatiivinen fiilis, tuntee olonsa jotenkin mollatuksi...

En tahdo uskoa korviani, kun kerrot, miten jotkut voivat kohdella pyörätuolissa istuvaa lähimmäistään! Tulee mieleeni Mark Twain'in lausahdus : "Mitä enemmän opin tuntemaan ihmisiä, sitä enemmän pidän eläimistä." Mutta Sinua tunnen sen verran, että tiedän Sinun ajattelevan kaikesta huolimatta positiivisesti. Miten on apuvälineiden saanti Sinun kokoisellesi?

Apuvälineet joudutaan kaikki minulle teettämään. Pyörän kelaushanskat ovat

Laitetaanhan nykyään hyvin vanhoillekin ihmisille onnistuneesti keino nivelet polviin. Mikä siinä on, ettei Sinulle?

Orton'in erikoislääkärit ovat ilmoittaneet, että **pitäisi vuoksentuon minulle ei voida laittaa tekonivelä.** Ne eivät kestä. Polvinivelet ovat kaikkein hankalimmat, lonkkanivelet mahdollisia laittaa. Kysyin, että jos oikein paljon pudottaisin painoa. Sekään ei auta, pituutta ei saa pois. Ortopedi Anttila kävi niihin aikoihin jenneissä asti tutkimassa uutuuksia

Mitalisaalis uimakisoissa

osoittautuneet kaikkein vaikeimmin saataviksi, koska **käteni koko on 14½**. Sitä kokoa ei ole valmiina saatavissa. "**Jättiräpylät**", jotka teetettiin Respectalla, **kestivät tasan kaksi viikkoa ja hinta oli noin 500 euroa.** Yksityisen tekemät kestivät noin kuukauden. Kelaushanskat ovat kovassa käytössä, joten olen miettinyt, mistä saisi kunnon hanskat. Niistä voisi tehdä muutostöissä kunnon vahvikkeet oikeille paikoille eikä viereen, kuten ammattilaiset tekevät. Tänä kesänä olen kelaillut luojanluomilla ja hyvin on kämmenen nahkapinta parkkiintunut.

Talvella pitäisi olla hanskat, vaikka kylmällä säällä ja ilman hanskoja "jäähdytys" pelaa hyvin :) Ensimmäinen **polveni saranatuki lainattiin Ruotsista.** Sellaista kokoon sopivaa ei v. 1996 löytynyt Suomesta, vaikka sitä kyseltiin monista eri sairaaloista. Tukia on sittemmin teetetty mittojeni mukaan Lahdessa. Siellä on hyvin osaava tekijä. Uusimman polvituen sain Lahden Apuvälinetekniikalta nyt lokakuussa 2005 valmiina, made in USA.

keino nivelasioissa, mutta ainakaan silloin ei sielläkään ollut tarjolla vaihtoehtoja kokoiselleni. Jorvin erikoislääkäri totesi samaa ja sanoi, että keino nivel joudutaan kuitenkin joskus tulevaisuudessa minulle laittamaan. Ehkäpä siihen mennessä lääketiede on kehittynyt ja antaa minullekin mahdollisuuden keino nivelen saamiseen. Särky on ympärivuorokautinen seuralainen ja nivelissä on jatkuva tulehdus päällä. Vuosien kyynärsauvoilla kävely on aiheuttanut vanhan selkävaivan pahenemisen. Selkää onneksi voidaan operoida ja se jossain vaiheessa tehdäänkin. Aluksi **käytin liian lyhyitä kyynärsauvoja, koska riittävillä säädöillä varustettuja ei ollut.** Nykyään minulla on **Talart Oy:n** valmistamat, mittojeni mukaan tehdyt kyynärsauvat, materiaalina kestävä lentokone-teräs.

Vuosien aikana olen kuullut puhelimitse Sinun, yhdistyksemme jäsenen, kertovan kokemuksestasi terveydenhuollon rattaissa" vakuutusyhtiön tavanomaisesti "kiukutuksessa" korvauksista. Järkyttää

jatkuu seuraavalla sivulla...

jatkoa edelliseltä sivulta...

vää kuultavaa! Hidastelua hoidossa.

Niin. Kolme vuotta tuhraantui aikaa, en-
nekuin alettiin tutkia ja tehdä leikkaus-
toimenpiteitä. Takana on nyt useita epä-
onnistuneita leikkauksia. Hoitava orto-
pedi ilmoitti, että hoidon pitkittyminen
oli yksi syy leikkausten epäonnistumisiin,
koska sellaiset vammat (ja vielä erikois-
kokoisella potilaalla, sanon minä! jolisi
pitänyt hoitaa heti ja kiireellisinä.

*Jos olisit tavallisen kokoinen, olisikohan
sinua voitu paremmin ajoissa auttaa? Tai
että vammat olisivat jääneet vähäisem-
miksi... Hyvä tutkimusaihe olisi: "Miten
Suomen terveydenhuolto kykenee palve-
lemaan ääripuituisia." Onko niin, että voit
sanoa: "Kokoni on kohtaloni" / "Kohta-
loni on kokoni."*

Kyllä se siltä vaikuttaa – kokoni on koh-
taloni. Isokokoisien ei sovi sairastella :)

Tukevan tuolin metsästys

**Kun puolessa vuodessa kaksi ulko-
mailla tehtyä, terveyskeskuksen lai-
naksi antamaa pyörätuolia hajalle
meni...**

*Ja kolmas tuoli kasattiin Sinulle sitten
monesta eri pyörätuolista, kai yrittivät
kerätä parhaat osat suomalaisesta, hol-
lantilaisesta, USA:laisesta ja saksalaisesta
yhdeksi pyörätuoliksi. Miten se kesti?*

Ei sekään montaa kuukautta kestänyt.
Yksi tuoli teetettiin Respectalla. Siinä oli
paljon muoviosia. Pyörä oli jatkuvasti
korjattavana, koska muoviosat eivät kes-
täneet kokoani. Uusia osia joutui odot-
tamaan puoli vuotta, renkaitakin. Ehkä
viisi tuolia särkei, en muista tarkkaan sitä
alkuaikaa.

*Eipä siis ollut terveydenhuollolla rahaa? /
ennestään kokoasioista kerättyä tieto-
taitoa?, että pitkälle on hankittava heti
tietynlainen tuoli. Aikaa kului, terveys ja
tuolit murenivat ja ihan turhaan, sillä rat-
kaisu löytyi, "näkyi tunnelin päässä va-
loa". Tai oikeastaan vihdoinkin se tukeva
pyörätuoli. Olin aikoinani pyytänyt lu-
paasi esittää Sinua jutunaiheeksi IT-leh-
delle, ja nro 3 / 2002 kertoi tarinasi. Siitä
taisi olla apua?*

Kyllä, ahdinkoni tuli asiantuntijan tie-
toon. Talart Oy valmistaa ainoana Poh-
joismaissa asiakaskohtaisin mitoin eli
mittatilaustoina mm. pyörätuoleja.
Omistaja Jukka Talan lapset näyttivät
isälleen IT-lehden artikkelin ja sanoivat
"Tässä, isä, on sinun seuraava asiakkaa-
si".

*Ja niin terveyskeskuksessa päädyttiin
"pyörätuolikonstailujen" jälkeen turvau-
tumaan **Talart Oy:n** asiantuntemuk-
seen. Kysynpä nyt **Jukka Talalta** itsel-
tään tässä Apuvälinemessuilla, Talart'in
osastolla : Mitä erikoista on uusimmas-
sakin Pekan tuolissa, joka on täällä näy-
tillä.*

"Pekan nykyinen tuoli on hänen mitoil-

laan tehty ja hänen toinen meillä val-
mistettu pt:nsa. Sekin on kestänyt hyvin
eli kolme vuotta. Esittelyssä on nyt uusin
tuoli numero kolme, jonka hän saa mes-
sujen jälkeen käyttöönsä. Tuolissa on
vahvistettu runko, eli se on tuettu nor-
maalia enemmän ja koko runko on pak-
summasta putkesta.

Etuhaarukat ovat erikoisterästä, lentoko-
neterästä. Normaali renkaat ovat 24
tuumaa, tässä ne ovat 26 tuumaa. Pyö-
rissä on vankka maastopyörän ulkokehä
ja pyöräpinnoja on paljon, ne ovat eri-
koisvahvistetut, normaalia paksummat."

*Mikä tässä pyörässä erityisesti saa val-
mistajan sanomaan noin "rinta kaarella",
että minä tein sen. Mikä oli suurin haas-
te?*

"No se on tämä Talartissa kehitetty ko-
koon taivuttava mekanismi isoon pyörä-
tuoliin. Tämän saa kasaan ja mahtu-
maan henkilöautoon", esittelee Jukka
Tala hymyillen.

*Hyvä Sinä, ja kiitos. Pitkään pääsee
Talart'in pyörällä ajamaan tukevasti roi-
mia kunnonkohotuslenkkejä. Ja nyt me
Pekan kanssa suunnistamme seuraavalle
messuosastolle tutkimaan, mahtuuko
iso pyörätuoli porrashissiin.*

Keskustelijat:

Pekka Pelkonen, Jukka Tala, Maiju Havi-
nen

Kuvat: Pirjo Pelkonen

Teksti: Maiju Havinen

Kirpputori

Myyn nro 52 kumisaappaat, merkki Tre-
torn, uudet, mustat. Myyn, koska jalka
onkin luultua suurempi. H. 40€, sis pos-
tikulut. 040 51 89 981.

Saksittua

"Ensimmäisen koulupäivän aluksi opet-
taja esittäytyi ja toivotti kaikki oppilaat
tervetulleiksi. Osa oppilaista huolestui
heti liian pienistä pulpeteista ja tuoleis-
ta." ESS 12.08.2005

"Istuimet venyvät nykyihmisen mittoihin.
Hankkeessa 9000 vapaaehtoista Yhdys-
valloista, Hollannista ja Italiasta mitataan
mittanauhalla, mittaharpilla ja 3D-koko-
vartaloskannerilla. Tulokset tallennetaan
tietokantaan, joka jatkossa on jokaisen
asiasta kiinnostuneen yrityksen käytössä
korvausta vastaan." AL 08.10.2005

Vinkkejä ostopaikoista

Talven tullen tiedoksenne: Nyt **Spesiaali
Koot** –liikkeestä lamasturkkivuoris-
ia, talvikenkiä miehille kokoon 53 asti, luis-
timia 48-50 ja eräkenkiä kokoon 54 asti.
Naisten upea kenkämallisto kokoon 47
asti salpaa kenkäfriikin hengen. Niin ja
tietysti vaatteita pitkille sävsävyyn. Nämä
on nähtävä itse!!! osoitteessa Tullintorin
Ostoskeskus, Tullinkatu 6, Tampere tai
<http://www.speci.net>

**Kypärä bmx - pyöräilyyn ja rullalau-
taluun** tarkoitettu Giro Semi MX nro 63
asti ja muitakin vastaavaan kokoisia ky-
päriä löytyy Giron mallistosta:

<http://www.giro.com/>

giro_cycling_specs_usa.pdf

Kypärää löytyi suomalaisesta urheiluliik-
keestä puoleen hintaan varaston tyhjen-
nysmyynnistä. Alkuperäinen hinta oli ol-
lut 111 euroa.

Ostin Helsingissä **Derby – kenkäliik-
keestä**, - Hakaniemen metroasemalta
suoraan -, kengät. Siellä on monasti
myynnissä **isoja kenkiä**.

Kaikille voi tiedottaa, että **Jyväskylän
Kekäleestä** löytyy paita, kaulus nro 54,
hihan pituus riittää. **Haloselta** löytyy
hyllystä **kenkiä, eri malleja, kokoon 50**
asti.

Pariisissa japanilainen liike, **Muji**. Suuri
valikoima kauniita varvassandaaleja,
myös isoon ja kapeaan jalkaan.
www.muji.fr > nos boutiques = kauppo-
jen osoitteet. Kuvia: www.muji.co.uk >
Muji Life 05/06 catalogue. Löytyy kuu-
lemma myös **Tukholmasta** joitakin mal-
leja Ählensilta.

Hyvin **pitkiä naisten housuja** ja pari-
metriselle **miehelle taskuliivejä** löytyi
Robinhood Säästötalosta Heinola, Kir-
janpainajankatu 1, puh. 03-526 0930 ja
Hollola, Keskikankaantie 4, puh.03-581
2619.

**Uusi erikoiskokojen kenkäkauppa
Bellissima naisille avataan huhtikuus-
sa Helsinkiin Freda 30:neen. Pieni py-
rähdyks Kampin metroasemalta. Pie-
net ja isot koot!**